

Utsikt från Lots-
berget över Ulvö-
hamn.

.....
Ulvöhamn ligger
skyddat vi Ulvösun-
det, i en lagun mel-
lan Norra och
Södra Ulvön. Sam-
hället ligger i en
båge längs den
norra stranden.

Azurina seglar till Höga Kusten

Höga Kusten mellan Sundsvall och Örnsköldsvik på svenska sidan av Bottenhavskusten har i alla tider utgjort ett populärt långfärds mål för finländska seglare. De relativt stora avstånden och Gävlebuktens rykte om att vara ett riktigt blåshål har dock avskräckt många familjeseglare. Vägen via Stockholm skärgård eller Kvarken är såpass lång, att en normal semesterperiod inte vill räcka till för en sydkustseglar. Azurinas besättning valde att segla direkt över Bottenhavet till Höga Kusten, tur och retur.

.....
Edvard Idman
.....

Det är den 5 juli 1996, 32-fotaren Azurina ligger vid den nya pontonbryggan i Enskärs hamn utanför Nystad. Tobisgrisslorna pilar mellan vågbrytaren och vattnet, sköljer sin nors och återvänder till vågbrytaren. Besättningen består av Leena, Sari, Johan och som skeppare övertecknad Eetu. Väderleksrapporten klockan 8.10 lovar för Bottniska viken sydlig till sydöstlig vind 9-14 m/s, efter hand vridande mot mellan syd och väst och till natten avtagande. Skeppsrådet beslutar om avfärd.

Vi meddelar sjöbevakningen på Susiluoto att Azurina lämnar finskt vatten och ämnar sig till Ulvö en god bit upp på den svenska sidan av Bottniska viken. Vid linjetavlan syd om Enskär hissar vi segel klockan 11.10, storen sätter vi med ett rev. Då vi har Sandbäckes fyr tvärs om babord på 2,5 sjömil avstånd sätter vi kurs 336° rätt mot Ulvö. Rortörnarna delar vi in i tre timmars vakter mellan Johan och Eetu.

GPS bra hjälpmedel

Då vinden ökar tar vi för säkerhets skull in ett andra rev, vilket dock ganska snart kan tas ut igen. Sydvästlig vind, bekväm slör, vi gör 7 knop timme efter timme. Kocken bjuder på ärtsoppa, sedvanlig kost i öppen sjö. Den smakar förträffligt och värmer gott, påminner om färderna mellan Hangö och Visby.

På eftermiddagen skrämmar meteorologen oss med att till i morgon lova 12-15 meter från sydost och lokalt 18 m/s. Halvmånen stiger just upp ur havet då skepparen kommer på vakt klockan 23. Azurina har på våren skridit in i satellitåldern, skeppet hade försetts med GPS, vilken vi fick pröva under den här färden. Navigatören ger nog en alldeles ny säkerhets känsla, då man kan kolla hur mycket på sidan om kursen man befinner sig och därefter kan korrigera den så att båten exakt följer kurslinjen på sjökortet.

Vi hade som tidigare valt en "waypoint" en god bit ytterom Ulvön, men nu märkte vi, att vi med hjälp av GPS:n kun-

de välja exakt var vi önskade vara. Vi valde som ny waypoint en punkt ytterom Omnefjärden så, att vi senare kunde välja det östra eller västra inloppet till Ulvöhamn.

Väderleksrapportens hårda vind orkade inte upp i Bottniska viken, den blåste nere på Östersjön. På morgonen kunde besättningen ta ut revet och medan skepparen sov siktades Höga Kusten. Då skepparen kravlade sig upp vid halv tiotiden på morgonen syntes Högbondens höga kulle till babord om stäven och Södra Ulvön till styrbord. Vi seglade in söderom Gnäggen och Storgundet klockan 10.45. Ganska fantastiskt att med hjälp av GPS:n kunna vara exakt säkra på sin position. Och det med en apparat inte större än en modern mobiltelefon samt med antennen placerad i kajutfönstret.

Fjällen närmar sig

Det storslagna landskapet börjar framträda, Södra Ulvön är "bara" 95 meter hög, men Norra Ulvön höjer sig redan till 140 meter och strandbergen på fastlandssidan är närmare 200 meter för att litet inåt land höja sig till nästan 400 meter.

Vi väljer den västra infarten från fastlandssidan till Ulvöhamn. Gattet är inte mer än 100 meter brett, men innanför vidgar sig sundet till en 500 meter bred lagun mellan Norra och Södra Ulvön. Samhället ligger i en båg längs den norra stranden där husen ligger tätt ihop på vardera sidan av strandgatan. Vi tar ned seglen i hamnviken och förtöjer klockan 12.20 vid gästbryggan efter en flärd på 160 sjömil.

Första besökshamnen

Ulvöhamn är en gammal fiskeby där det fortfarande bor 45 personer året om, men

Azurinas besättning beundrar hamngatan i Ulvöhamn.

de flesta husen används numera endast som semesterbostad. Turbåten hämtar på morgonen en massa dagsturister, vilka till kvällen återvänder till fastlandet. Vi köper en karamellstrut i Netterlunds lanthandel, vilken stängdes 1937, då man vred om dörrnyckeln. Butiken öppnades åter 1995 med den gamla inredningen. Till salu finns karameller, toppsocker, te och kryddor. På kvällen klättrar vi upp till Lotsberget västerom byn och beundrar det stilla Ulvöhamn i solnedgången. På söndagen bekantar vi oss med det gamla träkapellet från 1600-talet. Kapellet är prytt med naivistiska vägg- och takmålningar med bibliska motiv gjorda i början av 1700-talet. På väggarna finns bland annat Petri fiskafänge och en bildsvit om den förlorade sonen, där både kortspel och dåliga kvinnor avbildas.

På eftermiddagen förflyttar vi oss för maskin över till Mjältöns fantastiska lagun Baggviken. För de tre sjömilens bryr vi inte oss om att hissa segel. Baggviken motsvarar väl Bockhamn i Pernå i hemknutarna, en rund lagun med smalt inlopp skyddad för alla vindar. Mjältön med sina 236 meter är Östersjöns högsta ö och erbjuder en fantastisk utsikt.

På kvällen gör vi en vandring till den västra stranden. Det är ett nöje att med gummistövlar plaska genom alla vattenpölar i skogen och lyssna på porlet i bäckarna. Det finns vatten över allt, ty det hade varit åskregn på eftermiddagen. Vanligen brukar terrängen prassla kruttorr under våra strövtåg på holmarna.

Då vi kommit tillbaka till båten uppfylls kajutan snart av en förskräcklig stank, två båtar ifrån oss har man öppnat en burk av traktens specialitet: surströmming. I Ulvöhandeln hade vi sett jätta burkar runda av trycket inuti. Vi hör den svenska besättningens kommentar om hur gott det verkligen smakar. Tur nog så fastnar doften inte i inredningen utan försvinner ganska snart. Kvällsteet kokar vi av källvatten ur en brunnsring i vattenbrynet vid bryggan, där vattnet sprutar ut direkt i sjön genom ett tjugo centimeter långt rör. Vattenpannan, som vi tar vattnet i, blir alldeles immig.

Följande dag bestiger vi sedan Mjältötöppnen. Vi utrustar oss med kex och källvatten och börjar bestigningen. Trots en tunn molnslöja på himlen så är vandringsen rätt ansträngande, speciellt den mellersta tredjedelen, där man på en knapp kilometer stiger 150 meter uppåt.

**Mångsidig
service
för racing-
och lång-
färdsseglare**

**Storsegel med
genomgående
lattor**

**Rullgenua
med UV-skydd**

**Spinnaker-
strumpa eller
spiral**

**HAUTERA
PURJEET KY**

Virusmäkivägen 65, 20300 Åbo
Tel. och fax (02) 238 8226.

Men väl uppe får man nog lön för mödan. De närmaste holmarna ses från ovan, Ulvö i öster, fjällen på fastlandet och fri horisont i sydost, därifrån vi kom två dagar tidigare. Gnäggen, som vi rundade, syns tydligt. På återvägen tittar vi på en grotta och ett Sibeliusmonument, som naturen format i klippbranten.

Vidare norrut

Efter lunch hissar vi segel i hamnbassängen och kryssar ut. Det är litet svårt att få upp farten mellan slagen i den trånga mynningen, men det lyckas. Vi måste ju visa svenskarna vilken flagga som seglar här. Sedan norrut mot Trysunda. Från fastlandet närmar sig en hotande åskfront, så vi tar ned och beslår seglen medan de ännu är torra och kör den sista sjömil till Trysunda för maskin.

Trysunda är ett gammalt fiskeläge liksom Ulvöhamn, rödmylade hus bredvid varandra längs hamnvikens strand och eget träkapell. Förr i världen var det en fördel att bo nära varandra, grannhjälp var en naturlig sak. Man håller på att iordningställa ett fiskerimuseum i byn, det är inte ännu officiellt öppnat, men vi ser litet av interiören, bl.a. stirrar en gädda på oss ur akvariet. På sandmon bakom byn finns det en begravningsplats omgiven av en låg stenmur på vilken man byggt ett enkelt trästaket. Stolparna är gjorda av gamla telefonstolpar, där man tydligt ser avtrycken av stolpkängor. Också det en form av återanvändning! Även här i kapellet finns det vägg- och takmålningar men inte av samma klass som i Ulvö kapell. I kyrktaket finns det grova järnkrokar, i vilka man förr i världen hängt sina värdefulla fiskskötar för förvaring under vintern. Prästens kaftan hänger på en spik i väggen bredvid predikstolen.

Trysunda 205 sjömil från polcirkeln blir vår nordligaste hamn, härifrån svänger vi tillbaka söderut. Besättningen insisterar på att sätta genuan men skepparen säger nej, sätt självslående fock. Svenska väderleksprognosen lovade nämligen nordost 11-15 m/s på eftermiddagen och ställvis upp till 20 meter. Vi seglar alltså utan genua sökande efter vind. Emellanåt rör vi oss framåt med t.o.m. tre knops fart. Vi rundar Mjältön genom det ståtliga Mjältösundet mellan ön och fastlandet. Vidsträckt stenraviner och djävulsåkrar finns på västsluttningarna av Mjältön.

SMHI hade lovat medelvind över 10 m/s med 100 % sannolikhet! Vi startar maskin för en stund för att ta oss till ett svagt vindbälte, som vi observerat på avstånd. I väster syns Ullångersfjärden och mäktiga berg i rad längs dess norra strand. Vi rundar Yternäsan och kör för maskin till Norrfällsviken, också det ett gammalt fiskeläge.

Under natten smattrar regnet mot däck. På morgonen är det duggregn och grått. Sikt under 2 sjömil. Vi hissar stor-

Från Mjältötoppen har man en imponerande utsikt. Med sina 236 meter är Mjältön Östersjöns högsta ö.

.....

segel och i medvind gör vi dryga 6 knop söderut, innanför Högbonden förbi Bönhamn. Molnen rullar upp norrifrån längs Höga Kustens bergslutningar och skymmer topparna. Det är ett mäktigt landskap i olika nyanser av grått, mörkare på nära håll och allt ljusare längre borta. Det är något japanskt över det hela. Innanför Hemsön vid Ångermanälvens utlopp, där vi ser en skymt av de 140 meter höga bropelarna vid E4:ans bro, som man håller på att bygga över älven. Det kommer att bli Europas sjunde längsta hängbro.

Sedan till Härnösand, där vi får vänta på broöppningen klockan 18.30. Vi kör genom kanalen genom stan och förtöjer i den södra gästhamnen i närheten av simhallen. Följande dag tillbringar vi i Härnösand, där vi fyller på proviantförrådet och gör en del julklappsinköp, bland annat köper vi åt Sari ett litet hängsmycke, en fisk i silver, förpackad i en surströmmingsburk.

Söderut i medvind

Den 12 juni fortsätter vi söderut i en god nordöstlig vind. Mellan Brämön och fastlandet. Vi hade tänkt oss Skatan eller Galtström som natthamn, men då det bara

är tidig eftermiddag och god medvind så beslutar vi oss för att fortsätta. Efter Brämön möter vi tät dimma, vi hör maskindunk av något fartyg och dess mistsignaler. Det känns befriande då fartyget hörs försvinna akteröver.

Vi fortsätter med hjälp av GPS:n. Halvvägs till Gran dör vinden ut helt och vi startar maskin. I dimman syns inte land någonstans, men det är intressant att observera hur sjögången minskar då vi kommer i lä av ett vidsträckt grundområde, trots att avståndet dit är en sjömil och vattendjupet där ändå är minst 1,5 meter. Till natten går vi in till Hölick, där vi lägger till klockan 20. Till kvällsteet inhandlar vi en nyrökt sik för 25 kronor.

Retur över Bottenhavet

På morgonen blåser det nordvästlig vind och vi kastar loss redan före klockan sex. Vi har Olofsgrund tvärs klockan 6.33 och tar kurs 137 grader mot Finngrundets fyr. Närmare kusten är det något dimma, men längre ute klarnar det upp. Vi hissar spinakern, vilken vi kan hålla länge, men under dagens lopp vrider vinden över väst mot västsydväst och vi byter till genua.

Klockan 16.15 passerar vi Finngrundets fyr på en kabellängds avstånd. Vi tar kurs mot Salskär på Åland. Ett norskt lastfartyg passerar oss på kort avstånd och litet senare konstaterar vi att normännen verkligen är sjöfolk, fartyget varnar oss över VHF:n att det finns grovt timmer i sjön. Vi siktar fyra stockar.

Vid midnatt tilltar vinden, vi byter till fock och tar in två rev. En mörk molnfront passerar oss och vi känner tydligt hur fronten hämtar varm luft med sig. Minst 15 meter i byarna. Salskär siktas, vi gör ankomstanmälan över radion till Enskärs sjöbevakning vid Signilsskär.

Vi kommer in i skärgården västerom Salskär med hjälp av en waypoint på GPS:n. Det är mörkt. Hård vind. Med hjälp av strålkastaren hittar vi rätt sydspäck. Sedan är det raka spåret med hjälp av GPS och strålkastare längs leden öster om Finbolandet. Vi ankrar en bit in i sundet mellan Eckerö och Hammarland. Hölick - Eckerö 116 sjömil. Vi går till kajs klockan 03.15 svensk tid på söndagsmorgon och sover till klockan 10 finsk tid. En seglats i fantastiska landskap är till ända.